

บทความวิจัย

การสร้างฐานข้อมูลด้านวิถีชีวิตชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน และทักษะความชำนาญ เพื่อพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามศักยภาพชุมชน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

The Construction of a Geographic Information System on People's Way of Life, Wisdom and Expertise for Improving the One Tumbol One Product (OTOP) Project in the Five Border Provinces of Southern, Thailand

ประมาณ เทพสงเคราะห์ กศ.ม. (ภูมิศาสตร์) และคณะ

Praman Tepsongkroh M.Ed. (Geography)

ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ภูมิหลัง

การสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นใน ทุกส่วนของสังคม นับว่าเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาประเทศใน

อันที่จะปรับโครงสร้างเศรษฐกิจระดับรากหญ้าให้มีความ เข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้ ตลอดจนเพิ่มสมรรถภาพ ทางระบบเศรษฐกิจโดยรวมให้สามารถแข่งขันได้และ ก้าวทันเศรษฐกิจยุคใหม่

การนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ซึ่งเป็นกระบวนการทาง เทคนิค หรือวิชาการสมัยใหม่ที่นำคอมพิวเตอร์มาใช้

* อ.สันติภาพ กองกาญจนะ, อ.สุนีย์ สี่ใหญ่ชัย, อ.ประไพชน เรืองโรจน์, อ.นิศากร กล้านรงค์, นายฉลอง แก้วประเสริฐ,

รวบรวม จัดเก็บ และจัดการข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่งสามารถ
ระบุถึงตำแหน่งหรือสถานที่ในภาคพื้นดินได้อย่างถูกต้อง
ตรงกับความเป็นจริงมาใช้ เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูล
ทรัพยากร (Resource Mapping) ตลอดจนวิถีชีวิตชุมชน
ภูมิปัญญาชาวบ้านและทักษะความชำนาญ (Skill
Mapping) ล้วนมีความสำคัญและประโยชน์อย่างมาก
ต่อการวางแผน และการตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการ
พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และก่อให้เกิดการปฏิรูปปกไก
การบริหารจัดการ ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค
ประชาชน

ทบวงมหาวิทยาลัย (ปัจจุบันเปลี่ยนโครงสร้างใหม่
เป็นสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา) ได้เล็งว่าสถาบัน
การศึกษาเป็นแหล่งรวมของทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้
มีประสบการณ์วิจัยและตั้งอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ
จึงสามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาการออกแบบระบบ
ฐานข้อมูล รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูล และฝึกอบรมการใช้
ฐานข้อมูลดังกล่าว เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหาร
ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งจะยังผลให้
ระบบเศรษฐกิจระดับฐานรากมีความเข้มแข็ง และสามารถ
พึ่งตัวเองได้อย่างยั่งยืน

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคอบคลุม
ทั้งประเทศ โดยทุกมหาวิทยาลัยของรัฐได้จัดทำร่วมกัน
แต่แบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบแตกต่างกันออกไป ซึ่ง
มหาวิทยาลัยทักษิณเป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่ 5 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของโครงการมุ่งเน้นที่จะได้ระบบ
ฐานข้อมูล โดยอาศัยระบบฐานข้อมูลทรัพยากร (Resource
Mapping) และระบบฐานข้อมูลทักษะและความชำนาญ
(Skill Mapping) ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. ทำระบบฐานข้อมูลทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
วิถีชีวิตชุมชนและทักษะความชำนาญ ตามกลุ่มผลิตภัณฑ์
หลักของชุมชนของพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ประยุกต์ใช้ระบบฐานข้อมูลทางทรัพยากรและ

ทักษะความชำนาญเพื่อจำแนกศักยภาพในการพัฒนาสินค้า
หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

3. เผยแพร่ระบบฐานข้อมูล และจัดฝึกอบรมการใช้
ฐานข้อมูลให้แก่ผู้ใช้ประโยชน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษานี้คาดว่าจะได้ผลผลิต (OUTPUT)
และผลลัพธ์ (OUTCOME) ดังต่อไปนี้

1. ผลผลิต

1.1 ได้ระบบฐานข้อมูลด้านวิถีชีวิตชุมชน
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทักษะและความชำนาญของคนในชุมชน
(Skill Mapping) ตามลักษณะของผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่มี
ความสำคัญเชิงเศรษฐกิจชุมชนในเชิงพื้นที่ (GIS) ซึ่งจะ
เป็นแม่แบบในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเศรษฐกิจชุมชน
ของประเทศได้ดียิ่งขึ้น อันจะเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยสร้าง
ความเข้มแข็งของชุมชนต่อไปในอนาคต

1.2 ได้จำแนกผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพของชุมชน
แต่ละพื้นที่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตลอดจนจุดอ่อน
จุดแข็ง ระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ซึ่งสะท้อนภูมิปัญญา
ท้องถิ่นอันเป็นประโยชน์ต่อนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่ง
ผลิตภัณฑ์ นโยบายและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยตรง

1.3 ได้ฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูล

1.4 สร้างทำเนียบผู้ชำนาญของแต่ละผลิตภัณฑ์

2 ผลลัพธ์

2.1 บุคลากรในหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐ
ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่เกี่ยวข้อง ในด้านการ
พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับ
ชุมชนได้อย่างสะดวก จากระบบฐานข้อมูลซึ่งเชื่อมโยงกับ
ระบบอินเทอร์เน็ต โดยผ่านระบบ Web Browser ซึ่งนับว่า
เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผน และการตอบสนอง
นโยบายของรัฐบาล ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และ
ส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2 ระบบฐานข้อมูลช่วยอำนวยความสะดวก
แก่ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนให้สามารถขยายเครือข่ายทาง
การตลาดให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และวางแผนด้านการตลาด

ได้อย่างชัดเจนขึ้น รวมทั้งทำให้สามารถตัดสินใจลงทุนเพื่อทำการผลิตให้เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2.3 สถาบันอุดมศึกษาได้มีโอกาสให้บริการวิชาการแก่ชุมชนซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญของสถาบันการศึกษา รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์วิจัยด้านชุมชนแก่บุคลากร และสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจชุมชนและระบบฐานข้อมูลเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับฐานรากให้เข้มแข็งและยั่งยืน

วิธีดำเนินการศึกษา

1. พื้นที่ศึกษา และขั้นตอนการเก็บข้อมูลภาคสนาม

บริเวณพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ สงขลา บัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล รวมพื้นที่ ศึกษา 20,809.74 ตารางกิโลเมตร ได้กำหนดที่จะศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านทักษะและความชำนาญในพื้นที่ 5 จังหวัดดังกล่าว โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกพื้นที่ศึกษาดังนี้

1.1 เลือกผลิตภัณฑ์ดีเด่น 5 ผลิตภัณฑ์ของแต่ละจังหวัดซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่นระดับชาติ โดยพิจารณาผลิตภัณฑ์ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของแต่ละจังหวัด ซึ่งมี

รายละเอียดดังนี้

1.1.1 จังหวัดสงขลา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอเกาะยอ ดอกไม้เกล็ดปลา กะลามะพร้าว การแปรรูปส้มแขก และเชือกกล้วยตานี

1.1.2 จังหวัดสตูล ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาพิมาน กาแฟโบราณ ผ้าบาติก น้ำปลาและผลิตภัณฑ์จักสานตะกร้า

1.1.3 จังหวัดปัตตานี ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมผมสตรี หมวกกะปิเยาะห์ น้ำบูดู ดอกไม้บายางและข้าวเกรียบปลาทะเล

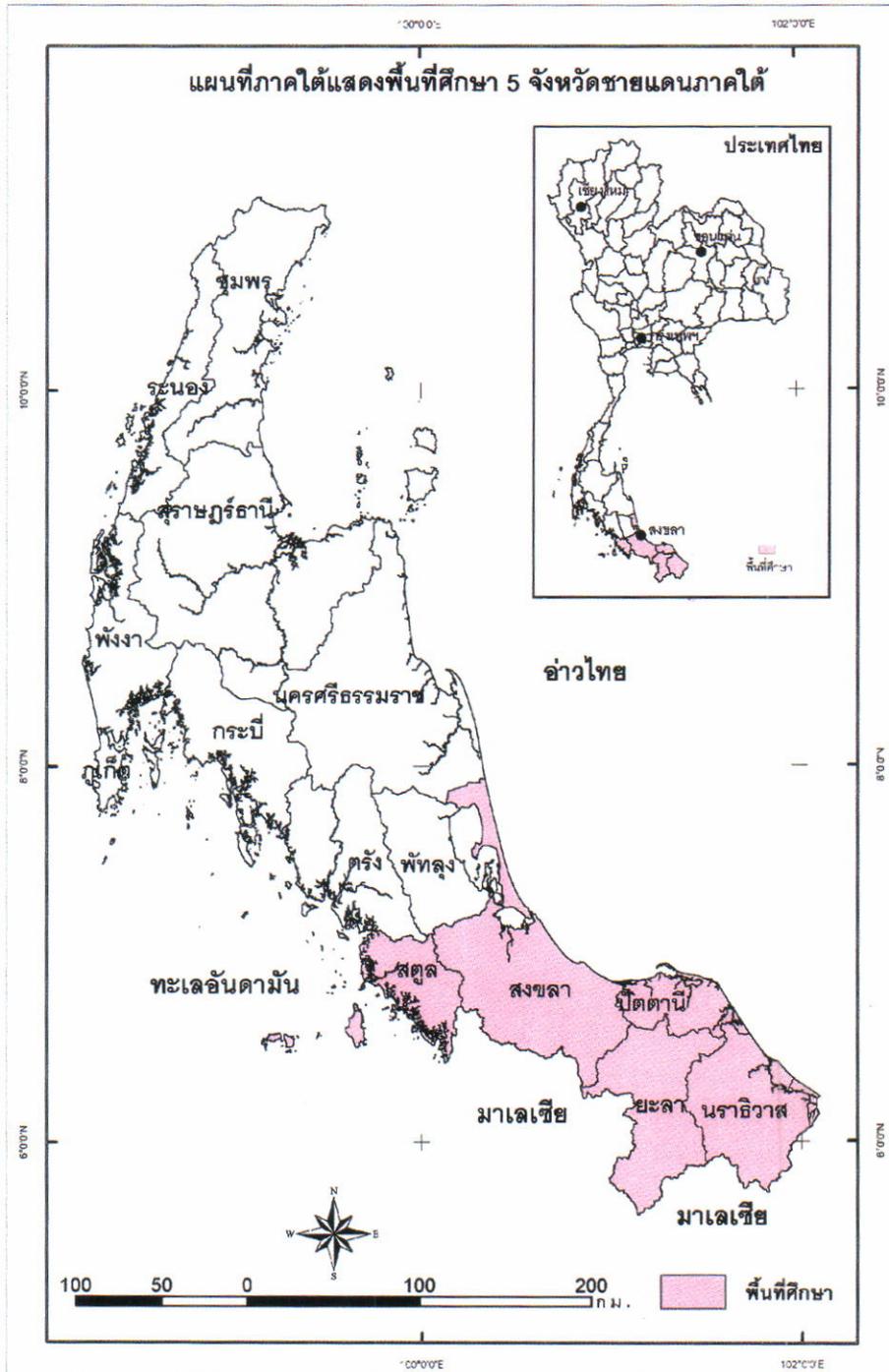
1.1.4 จังหวัดยะลา ได้แก่ ไก่เบตง กล้วย-หินฉาบ กาแฟโบราณ(กาแฟผง) หมวกกะปิเยาะห์และไม้หวดภูมิไท

1.1.5 จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ เรือกอและจำลอง ผลิตภัณฑ์ส้มแขก ผ้าบาติก ผ้าคลุมผมสตรีและทุเรียนกวน

1.2 ทำการสุ่มหมู่บ้านจำนวน 3 หมู่บ้านในผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดเพื่อทำการศึกษารายละเอียดโดยได้ทั้งสิ้น 75 หมู่บ้านโดยจับฉลากผลิตภัณฑ์เดียวกันจังหวัดละ 3 หมู่บ้าน กรณีไม่ครบใช้วิธีการเลือกผลิตภัณฑ์เด่น โดยวิธีเจาะจงเพิ่ม

ตาราง 1 พื้นที่ศึกษาที่รับผิดชอบโดยมหาวิทยาลัยทักษิณ

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)
1	สงขลา	7,393.89
2	สตูล	2,478.98
3	ปัตตานี	1,940.36
4	ยะลา	4,521.08
5	นราธิวาส	4,475.43
	รวม	20,809.74

แผนที่ 1 แสดงที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา

Thaksin.J., Vol.7 (2) July - December 2004

1.3 เกณฑ์ในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์จะมีหลายเกณฑ์
เกณฑ์ที่ 1 เลือกจากผลิตภัณฑ์ระดับชาติ 5
ผลิตภัณฑ์ของ 5 จังหวัด
เกณฑ์ที่ 2 เลือกจากผลิตภัณฑ์ระดับอำเภอ 10
ผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์นั้นๆ จะ
ต้องมีการผลิตไม่น้อยกว่า 3 หมู่บ้าน
เกณฑ์ที่ 3 ขอข้อมูลเพิ่มเติมจาก สนง.พัฒนา
ชุมชน และสืบค้นจาก
www.thaitambon.com ซึ่งได้มีการ
คัดเลือกผลิตภัณฑ์ไว้เรียบร้อยแล้ว

1.4 กำหนดการในการเก็บข้อมูลภาคสนาม
กำหนดการในการเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ ซึ่ง
ประกอบด้วยหมู่บ้านทั้งสิ้น 75 หมู่บ้าน ได้กำหนดให้มีการ
เก็บข้อมูลภาคสนามระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม
2546 โดยได้จัดทำรายการเก็บข้อมูลภาคสนามสำหรับ
ทุกๆ จังหวัด โดยมีหมู่บ้านที่เก็บข้อมูลแล้วเสร็จ ในพื้นที่
จังหวัดสงขลา 15 หมู่บ้าน จังหวัดสตูล 15 หมู่บ้าน
จังหวัดปัตตานี 15 หมู่บ้าน จังหวัดยะลา 15 หมู่บ้าน และ
จังหวัดนราธิวาส 15 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 75 หมู่บ้าน

ตาราง 2 แผนงานการเดินทางออกภาคสนามเพื่อสำรวจข้อมูลจังหวัดสงขลา

วัน/เดือน/ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่	บ้าน	เวลาเริ่ม ดำเนินงาน	ผลิตภัณฑ์
พท/6 มี.ค.46	เมืองสงขลา	เกาะยอ	3	นอก	09.00	ผ้าทอเกาะยอ***
	เมืองสงขลา	เกาะยอ	4	สวนทุเรียน	10.00	ผ้าทอเกาะยอ
	เมืองสงขลา	เกาะยอ	6	โนบ้าน	11.00	ผ้าทอเกาะยอ
ศ/7 มี.ค.46	เมืองสงขลา	เขารูปช้าง	1	บางदान	09.00	ดอกไม้เก็ล็ดปลา***
	เมืองสงขลา	เขารูปช้าง	2	เขาแก้ว	10.00	ดอกไม้เก็ล็ดปลา
จ/10 มี.ค.46	สะเดา	ปาดังเบซาร์	6	เขารูปช้าง	09.30	ผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว***
	สะเดา	ปาดังเบซาร์	7	หน้าถ้ำ	10.30	ผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว
	หาดใหญ่	คูเต่า	9	หัวควาย	15.30	เชือกกล้วยตานี***
อ/11 มี.ค.46	สะบ้าย้อย	เปียน	4	ทุ่งเกา	13.30	แปรรูปส้มแขก***
	สะบ้าย้อย	เปียน	7	ยาเริ๊ะ	14.30	แปรรูปส้มแขก
พท/27 มี.ค.46	จะนะ	บ้านนา	2	บ้านนา	09.00	กรงนกเขา
	จะนะ	บ้านนา	5	ทุ่งใหญ่	10.00	นกเขาชาวเสียง*
จ/26 มี.ค.46	เมืองสงขลา	เขารูปช้าง	9	ท่าสะอาน	09.00	ผลิตภัณฑ์จากก้านรูปถุญญิ*
	สิงหนคร	สทิงหม้อ	4	สทิงหม้อ	10.00	ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา*
	สทิงพระ	ชุมพล	5	คลองฉนวน	11.30	ผลิตภัณฑ์น้ำตาลแว่น*

ตาราง 3 แผนงานการเดินทางออกภาคสนามเพื่อสำรวจข้อมูลจังหวัดสตูล

วัน/เดือน/ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่	บ้าน	เวลาเริ่ม ดำเนินงาน	ผลิตภัณฑ์
พท/13 มี.ค.46	เมืองสตูล	พิมาน	2	-	09.30	เครื่องปั้นดินเผาพิมาน***
	เมืองสตูล	ฉลุง	11	โคกประคู้	09.30	กาแฟโบราณ
	เมืองสตูล	ควนขัน	4	ไทรงาม	13.00	ผ้าบาติก***
	ควนโดน	ควนโดน	2	สะพานเกียน	13.00	กาแฟโบราณ***
	ควนโดน	วังจั่น	3	เขาน้อย	14.30	กาแฟโบราณ
	ควนโดน	วังจั่น	3	วังประจัน	14.30	ตะกร้าสาน
ศ/14 มี.ค.46	ละงู	ปากน้ำ	7	ท่าพยอม	09.30	น้ำปลา***
	กิ่ง อ.มะนัง	นิคมพัฒนา	2	ผัง	13.00	ตะกร้าสาน***
อ/27 พ.ค.46	ควนกาหลง	ทุ่งนุ้ย	8	ค่ายรวมมิตร	09.00	ผลิตภัณฑ์สานไม้ไผ่*
	ควนกาหลง	ควนกาหลง	5	พรุ	11.00	ผลิตภัณฑ์ว่าวควาย*
	เมืองสตูล	เกตรี	3	เกตรี	13.00	ผลิตภัณฑ์ขนมมูฮาบุดะ*
	ทุ่งหว้า	ป่าแกบ่อหิน	1	ป่าแกบ่อหิน	09.30	ผลิตภัณฑ์จักรสานตะกร้า*
	ทุ่งหว้า	ทุ่งนุ้ย	1	มะหัง	11.00	ผลิตภัณฑ์กึ่งแห้ง*
	ละงู	ละงู	6	หัวทาง	13.00	ผลิตภัณฑ์จากก้านจาก*
	ท่าแพ	ท่าแพ	7	สายควน	15.00	ผลิตภัณฑ์เสื่อใบเตย*

ตาราง 4 แผนงานการเดินทางออกภาคสนามเพื่อสำรวจข้อมูลจังหวัดปัตตานี

วัน/เดือน/ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่	บ้าน	เวลาเริ่ม ดำเนินงาน	ผลิตภัณฑ์
อ/25 มี.ค.46	ยะหริ่ง	ราตาบันยัง	2	มูหลง	09.00	หมวกกะปิเยาะห์
	ยะหริ่ง	แหลมโพธิ์	4	ดาโต๊ะ	10.00	ข้าวเกรียบปลาทะเลทอด***
	ยะหริ่ง	แหลมโพธิ์	3	บูดี	11.00	น้ำบูดู
	สายบุรี	ตะบิ้ง	4	ชะมะโมะ	13.00	ผ้าคลุมผมสตรี***
	สายบุรี	ปะเสยะวอ	2	บน	14.00	น้ำบูดู***
	ไม้แก่น	ไม้แก่น	4	กระจูด	15.30	น้ำบูดู
พ/26 มี.ค.46	โคกโพธิ์	ปากล่อ	6	ปากล่อ	09.00	ดอกไม้ใบยาง***
	หนองจิก	บุโละบูโย	6	สุแคบ็องอ	10.00	หมวกกะปิเยาะห์
	เมืองปัตตานี	กะมียอ	2	กะมียอ	11.00	หมวกกะปิเยาะห์***
	ทุ่งยางแดง	ตะโละแมนา	3	ตะโละแมนา	13.00	ผ้าคลุมผมสตรี
	ทุ่งยางแดง	พิเทน	7	ตือเบาะ	14.00	ผ้าคลุมผมสตรี

Thaksin.J., Vol.7 (2) July - December 2004

ตาราง 4 (ต่อ)

วัน/เดือน/ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่	บ้าน	เวลาเริ่ม ดำเนินงาน	ผลิตภัณฑ์
พท/27 มี.ค.46	โคกโพธิ์	ทรายขาว		ทรายขาว	14.00	อุทยานน้ำตกทรายขาว*
	เมืองปัตตานี	ตันหยงลุโละ	-	ตันหยงลุโละ	15.00	มัสดกหรือชะ*
	เมืองปัตตานี	ตันหยงลุโละ	-	ตันหยงลุโละ	15.00	ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว*
พ/28 พ.ค.46	สายบุรี	เทศบาล ตะลุบัน	- -	-	09.00	ผลิตภัณฑ์จากลูกหยี*

ตาราง 5 แผนงานการเดินทางออกภาคสนามเพื่อสำรวจข้อมูลจังหวัดยะลา

วัน/เดือน/ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่	บ้าน	เวลาเริ่ม ดำเนินงาน	ผลิตภัณฑ์
จ/21 เม.ย.46	เบตง	ตานะแมเราะ	4	กม.7	10.30	ไก่เบตง***
	เบตง	ตานะแมเราะ	2	บ่อน้ำร้อน	14.00	ส้มโชกุน*
	เบตง	ตานะแมเราะ	5	กม.9	15.30	ส้มโชกุน*
	บันนังสตา	ถ้ำทะลุ	1	ถ้ำทะลุ	10.00	กล้วยหินฉาบ***
	บันนังสตา	ถ้ำทะลุ	3	บันนังบูโด	13.30	กล้วยหินฉาบ
	บันนังสตา	ดลิ่งชัน	11	ยี่ลำนัน	15.00	กล้วยหินฉาบ
อ/22 เม.ย.46	เบตง	เบตง	7	กาแป๊ะฮูลู	08.30	กาแฟโบราณ***
	เบตง	อัยเซอร์เวง	7	คอน	10.30	ผักน้ำ*
	เมืองยะลา	สะเตงนอก	11	กำแพงตึกเงาะ	14.00	หมวกกะปิเยาะห์***
	ธารโต	บ้านเหร	4	บุโละชะนีแย	08.30	กาแฟโบราณ
	ธารโต	คีรีเขต	2	ผ่านศึก	10.30	ไม้กวาดดอกหญ้า*
	เมืองยะลา	ตาชะ	1	กล้า	15.30	ไม้หวดภูมิไท***
ศ/25 เม.ย.46	กาบัง	กาบัง	1	บันนังดามา	09.30	หมวกกะปิเยาะห์
	รามัญ	ตะโล๊ะหะลอ	2	ตะโล๊ะหะลอ	13.00	กรีซ*
	รามัญ	วังพญา	2	โตะปาเก๊ะ	15.00	ผลิตภัณฑ์ใบเตย*

ตาราง 6 แผนงานการเดินทางออกภาคสนามเพื่อสำรวจข้อมูลจังหวัดนราธิวาส

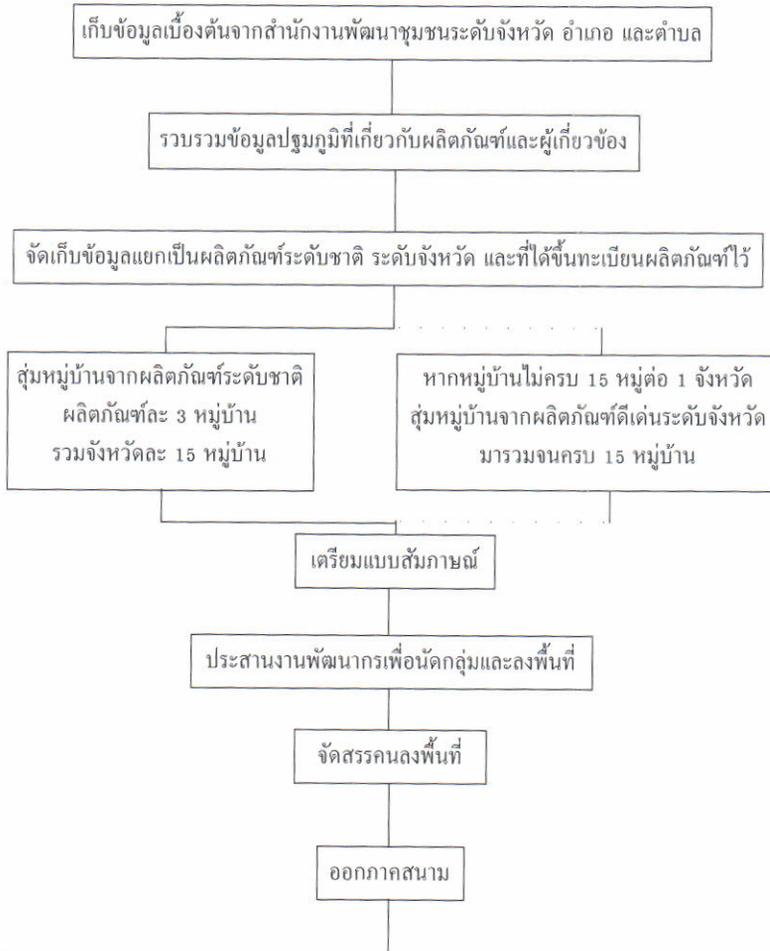
วัน/เดือน/ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่	บ้าน	เวลาเริ่ม ดำเนินงาน	ผลิตภัณฑ์
จ/28 เม.ย.46	บาเจาะ	บาเราะได้	3	ครอระ	09.30	เรือกอกและจำลอง
	ตากใบ	ไพรวัน	6	กูปู	13.30	ผ้าบาติก***
	ตากใบ	ไพรวัน	5	เกาะสวาด	15.30	ผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก*

ตาราง 5 (ต่อ)

วัน/เดือน/ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่	บ้าน	เวลาเริ่ม ดำเนินงาน	ผลิตภัณฑ์
	เจาะไอร้อง	บุกิต	2	บุเก๊ะ	10.00	ผลิตภัณฑ์ส้มแขก
	เจาะไอร้อง	บุกิต	3	โต๊ะเต็ง	13.00	ทุเรียนกวน***
	เจาะไอร้อง	บุกิต	13	ไอร้กูเล็ง	14.30	ข้าวเกรียบผลไม้*
อ/22 เม.ย.46	สุไหงปาดี	สากอ	4	สากอ	09.00	ผ้าบาติก
	ระแงะ	ตันหยงมัส	2	ร่อน	13.00	ผลิตภัณฑ์ส้มแขก***
	ระแงะ	ตันหยงลิมอ	3	โคกกรวด	15.30	ลองกอง*
อ/29 เม.ย.46	จะนะ	ช้างเผือก	3	ไอซ้อเราะ	08.30	ผ้าคลุมผมสตรี***
	ศรีสาคร	ศรีสาคร	8	สกุปา	13.00	ผ้าคลุมผมสตรี
	ยี่งอ	ลูโบะบือซา	2	กาแร	15.00	ผ้าคลุมผมสตรี
พฤ/1 พ.ค.46	เมืองนราธิวาส	กะลุวอเหนือ	12	อ่าวมะนาว	10.00	ผ้าบาติก
	เมืองนราธิวาส	โคกเคียน	10	ทอนฮิเล	13.00	เรือกอลและจำลอง***
	เมืองนราธิวาส	โคกเคียน	2	โคกพยอม	14.30	ผลิตภัณฑ์จากกระจูด*

หมายเหตุ : *** คือ ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับรางวัลดีเด่นระดับชาติ
 * คือ ผลิตภัณฑ์ที่สุ่มเพิ่มเติมจากผลิตภัณฑ์ดีเด่นระดับจังหวัด

1.5 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม

การเก็บข้อมูล

- จดรายชื่อสมาชิกทั้งหมดและถ่ายภาพสมาชิกทั้งหมด ภาพสมาชิกระดับภูมิปัญญา 5 คน ภาพผลิตภัณฑ์ และภาพกระบวนการผลิต
- สัมภาษณ์ระดับภูมิปัญญา 5 คน
- สัมภาษณ์ด้านอื่นๆ ทั้งหมด

1.6 วิธีการเก็บข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

- นัดหมายผ่านพัฒนาชุมชนอำเภอ หรือนัดหมายโดยตรงกับกลุ่ม

- รับพัฒนากรอำเภอ เดินทางไปตามกลุ่มที่นัดหมาย
- จดรายชื่อสมาชิกทั้งหมดที่มาประชุมร่วมกัน
- ถ่ายภาพสมาชิกทั้งหมด และภาพสมาชิกระดับภูมิปัญญา 5 คน
- ถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ และภาพกระบวนการผลิต

- แบ่งกลุ่มสัมภาษณ์โดยแยกเป็น สัมภาษณ์ระดับ
ภูมิปัญญา 5 คน และสัมภาษณ์สมาชิกของกลุ่ม
ทั้งหมด
- กำหนดให้มีการควบคุมงานด้านการสัมภาษณ์
โดย 1 กลุ่ม มีนักวิจัย 1 ท่าน และผู้ช่วย 3 คน
- ทำการบันทึกพิกัดทางภูมิศาสตร์โดยใช้ GPS
เพื่อบันทึกตำแหน่งของที่ตั้งแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์

2. การจัดระดับศักยภาพของผู้ผลิต

- 2.1 แบ่งศักยภาพของผู้ผลิต ออกเป็น 6 ด้าน คือ
1. ด้านภูมิปัญญา เพื่อจัดระดับกลุ่มที่มีภูมิ-
ปัญญาดังเดิมที่ควรอนุรักษ์
  2. ด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เพื่อจัดระดับกลุ่ม
ที่มีผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่ควรส่งเสริม
  3. ด้านปัจจัยการผลิต เพื่อจัดระดับกลุ่มที่มี

ความพร้อมของปัจจัยการผลิตที่ยั่งยืน
สามารถตอบสนองความต้องการของตลาด
ได้เสมอ

4. ด้านการบริหารจัดการ เพื่อจัดระดับกลุ่มที่
มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการและ
สามารถพึ่งตนเองได้
5. ด้านการจัดจำหน่าย เพื่อจัดระดับกลุ่มที่มี
เข้มแข็งในการขยายตลาดมีศักยภาพในการ
ส่งออก
6. ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการ
ส่งเสริมการตลาด เพื่อจัดระดับกลุ่มที่มี
ความสามารถในการโฆษณาประชาสัมพันธ์
สำหรับดัชนีที่ใช้ในการบ่งชี้ ระดับคะแนน และ
การใช้ฐานข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เกณฑ์การวิเคราะห์ศักยภาพในแต่ละด้าน

ส่วนที่	เกณฑ์	ดัชนีบ่งชี้	ระดับคะแนน	ใช้ข้อมูลจาก แบบสัมภาษณ์
ส่วนที่ 1 ภูมิปัญญาชาวบ้าน	ด้านภูมิปัญญา - ระดับภูมิปัญญา	1. ดั้งเดิม	3	ส่วนที่ 1 ข้อที่ 2 A2 เลือก 1 A2 เลือก 2 A2 เลือก 3
		2. ประยุกต์	2	
		3. คิดค้นใหม่	1	
ส่วนที่ 2 ทักษะและความ ชำนาญ ในการผลิต ผลิตภัณฑ์หลักของ ชุมชน	ด้านมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ - การขึ้นทะเบียนหรือได้ รับการรับรอง	1. ขึ้นทะเบียนหรือ รับรอง	3	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 2.2 B2-2 เลือก 2 B2-2 เลือก 3 B2-2 เลือก 1
		2. กำลังดำเนินการ	2	
		3. ไม่ได้ขึ้นทะเบียน หรือรับรอง	1	
	- ได้รับรางวัล	1. ได้รับรางวัลระดับ นานาชาติ	3	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 2.5 B2-5_2 เลือก 1 B2-5_2 เลือกข้อใดข้อหนึ่ง ระหว่าง 2 ถึง 5 B2-5 เลือก 1
		2. ได้รับรางวัลระดับ ประเทศ / ท้องถิ่น	2	
		3. ยังไม่เคยได้รางวัล	1	

ส่วนที่	เกณฑ์	ดัชนีบ่งชี้	ระดับคะแนน	ใช้ข้อมูลจาก แบบสัมภาษณ์
	-ปัญหาของการผลิต ในเรื่องทุน	1. ไม่มีปัญหาในเรื่อง ทุน 2. มีปัญหาในเรื่องทุน	3 1	ส่วนที่ 2 ข้อ 10.1 B10-1 เลือก 1 หรือรหัส ผสมของ 1 B10-1 ไม่ได้เลือก 1
ส่วนที่ 3 การตลาดของ ผลิตภัณฑ์	ด้านการจัดจำหน่าย	1. มีการส่งออก ไปต่างประเทศด้วย	3	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 1 C1_2 เลือก 4 (หรือ รหัส ผสมของ 4)
		2. ขายเฉพาะภายใน ประเทศเท่านั้น (มีการส่งขาย ภายในจังหวัดและ เมืองใหญ่/กทม.)	2	C1_2 เลือก 2 หรือ 3 (หรือรหัสผสมของ 2 หรือ 3)
		3. ขายเฉพาะภายใน ชุมชนท้องถิ่น	1	C1_2 เลือก 1 หรือ 5 (หรือ 1 และ 5)
		ขายดีเพราะ		ส่วนที่ 3 ข้อที่ 3.2
	1. คุณภาพ/รูปแบบ/ รสชาติดี	3	C3-2_2 เป็นอันดับที่ 1	
	2. เทคนิคการขาย/ การตลาดดี	2	C3-2_3 เป็นอันดับที่ 1	
	3. ราคาถูก, วัตถุดิบดี, ช่วงเทศกาล/ ฤดูกาล,อื่นๆ	1	เลือกตัวเลือกอื่นที่ นอกเหนือ จาก C3-2_2 หรือ C3-2-3 เป็นอันดับ ที่ 1	
	ด้านการโฆษณา ประชาสัมพันธ์และ การส่งเสริมการตลาด	1. มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่าน สื่อ 2. ใช้การออกร้าน จำหน่ายของ หน่วยงานราชการ 3. ใช้การโฆษณา ปากต่อปาก	3 2 1	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 4.6 C4-6 เลือกข้อใดก็ได้และ เลือก 3 ด้วย C4-6 เลือก 2 (หรือรหัส ผสมของ 2) C4-6 เลือก 1 อย่างเดียว

ส่วนที่	เกณฑ์	ดัชนีบ่งชี้	ระดับคะแนน	ใช้ข้อมูลจาก แบบสัมภาษณ์
	ด้านปัจจัยการผลิต - รูปแบบการ ประกอบการ	1. SME	3	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 3.1 B3-1 เลือก 2 B3-1 เลือก 3 หรือ 4 B3-1 เลือก 1
		2. กลุ่มชาวบ้าน	2	
		3. ผู้ประกอบการอิสระ	1	
	- ปริมาณการผลิตใน 1 ปี ที่ผ่านมา	1. สม่าเสมอ/ต่อเนื่อง ตลอดปี	3	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 4.1 B4-1 เลือก 1 B4-1 เลือก 2 และ B4- 1_2 เลือก 1 หรือ 2 B4-1 เลือก 2 และ B4- 1_2 เลือก 3 หรือ 4
		2. ไม่ต่อเนื่อง (ผลิตตามคำสั่งซื้อ หรือผลิตตามฤดูกาล/ งานเทศกาล)	2	
		3. ไม่ต่อเนื่อง (ไม่มีทุน หรือไม่มีตลาด)	1	
	- ที่มาของ วัตถุดิบหลัก**	1. วัตถุดิบหลักหาได้ จากในจังหวัด	3	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 5.1 ถ้าวัตถุดิบหลักหาได้จาก ในจังหวัด ถ้าวัตถุดิบหลักหาได้จาก นอกจังหวัด ถ้าวัตถุดิบหลักต้องนำเข้า จากต่างประเทศ
		2. วัตถุดิบหลักหาได้ จากนอกจังหวัด	2	
		3. วัตถุดิบหลักต้องนำ เข้าจากต่างประเทศ	1	
	ด้านการบริหารจัดการ - แหล่งเงินทุน	1. พึ่งตนเองได้ทาง ด้านการเงิน 2. ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจาก ภาครัฐ 3. มีปัญหาด้านเงินทุน / ยังไม่ได้รับการ สนับสนุนจาก ภาครัฐ	3	ส่วนที่ 2 ข้อ 9.1 B9-1 เลือก 1 หรือรหัส ผสมของ 1 B9-1 เลือก 2 หรือ 3 หรือ รหัสผสมของ 2 หรือ 3 B9-1 เลือก 4 หรือรหัส ผสมของ 4
2				
1				
- ปัญหาการขาด เงินสดหมุนเวียน		1. ไม่มีปัญหา	3	ส่วนที่ 2 ข้อ 9.2 B9-2 เลือก 1 B9-2 เลือก 2
2. มีปัญหา	1			

ส่วนที่	เกณฑ์	ดัชนีปัจจัย	ระดับคะแนน	ใช้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์
		1. ไม่มีการปรับเปลี่ยน เพราะรูปแบบเดิม ยังได้รับความนิยม	3	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 4.7 C4-7 เลือก 1 และ C4-7_1 เลือก 1 เท่านั้น
		2. มีการปรับเปลี่ยน	2	C4-7 เลือก 2
		3. ไม่มีการปรับเปลี่ยน เพราะเหตุผลข้ออื่น ๆ	1	C4-7 เลือก 1 และ C4-7_1 เลือกข้อใดก็ได้ ยกเว้น 1

หมายเหตุ 1. กรณีที่ไม่เข้าเกณฑ์ระดับใดเลย ให้ระดับคะแนนเป็น 1

2.2 วิธีการจัดกลุ่มศักยภาพผลิตภัณฑ์

โดยพิจารณาจากคะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูลที่สามารถได้ แล้วนำมาแบ่งเป็นช่วงคะแนน (Equal Range)

คะแนนรวม ได้จากการนำระดับคะแนนของแต่ละผลิตภัณฑ์ที่ได้จากทั้งหมด 13 ตัวแปรมารวมกัน โดยใช้ค่าคะแนนรวมสูงสุดและต่ำสุดของแต่ละภาค

ค่าพิสัย (range) = (คะแนนรวมสูงสุด - คะแนนรวมต่ำสุด) / 3 กลุ่ม

ช่วงคะแนนระดับ 1 หาได้จาก

คะแนนรวมต่ำสุด ถึง คะแนนรวมต่ำสุด + range ผลิตภัณฑ์ที่ได้คะแนนรวมตกอยู่ในช่วงคะแนนระดับ 1 จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริม

ช่วง คะแนนระดับ 2 หาได้จาก

(คะแนนรวมสูงสุดของระดับที่ 1 + 1) ถึง (คะแนนรวมสูงสุดของระดับที่ 1 + 1 + range) ผลิตภัณฑ์ที่ได้คะแนนรวมตกอยู่ในช่วงคะแนนระดับ 2 จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพปานกลาง

ช่วงคะแนนระดับ 3 หาได้จาก

(คะแนนรวมสูงสุดของระดับที่ 2 + 1) ถึง (คะแนนรวมสูงสุดของระดับที่ 2 + 1 + range) ผลิตภัณฑ์ที่ได้คะแนนรวมตกอยู่ในช่วงคะแนนระดับ 3 จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็ง

ในการนำเสนอผลการศึกษา ได้ดำเนินการนำเสนอเป็น 2 ด้าน คือ ด้านฐานข้อมูลชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาและด้านศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน

ตารางที่ 8 ค่าพิสัยระดับศักยภาพผลิตภัณฑ์

ค่าพิสัย	ระดับศักยภาพผลิตภัณฑ์	ศักยภาพผลิตภัณฑ์
16-23	1	ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริม
24-31	2	ปานกลาง
32-38	3	เข้มแข็ง

3. ทำฐานข้อมูลชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา

3.1 นำเสนอโดยแผนที่ โดยมีแผนที่รวมทั้ง 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้และแผนที่รายจังหวัดโดยใช้ข้อมูลที่จัดเก็บในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์โดยมีข้อมูลเชิงพื้นที่จัดเก็บเป็น Coverage ชื่อ Skill และตารางประกอบ คือ ตารางภูมิปัญญา ตารางทักษะความชำนาญ ส่วนที่ 1 ตารางทักษะความชำนาญ ส่วนที่ 2 ตารางทักษะความชำนาญ ส่วนที่ 3 ตารางทักษะความชำนาญ ส่วนที่ 4 ตารางการตลาด ตารางบุคคล ตารางภาพ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกันได้

3.2 นำเสนอเป็นแผนที่และตารางประกอบแผนที่ของแผนที่รวม 5 จังหวัด จำแนกผลิตภัณฑ์ตามประเภทภูมิปัญญา ผลิตภัณฑ์หลัก กลุ่มผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์

3.3 ฐานข้อมูลที่จัดเก็บในรูปแบบของโปรแกรมไมโครซอฟท์แอกเซส ชื่อฐานข้อมูล Skill ประกอบด้วยตารางภูมิปัญญา ตารางทักษะความชำนาญส่วนที่ 1

ตารางทักษะความชำนาญ ส่วนที่ 2 ตารางทักษะความชำนาญ ส่วนที่ 3 ตารางทักษะความชำนาญ ส่วนที่ 4 ตารางการตลาด ตารางบุคคล ตารางภาพซึ่งสามารถเชื่อมโยงกันได้

3.4 เพิ่มข้อมูลภาพอ้างอิงชื่อไฟล์ตามตารางภาพจัดเก็บอยู่ในแฟ้มชื่อ Picture

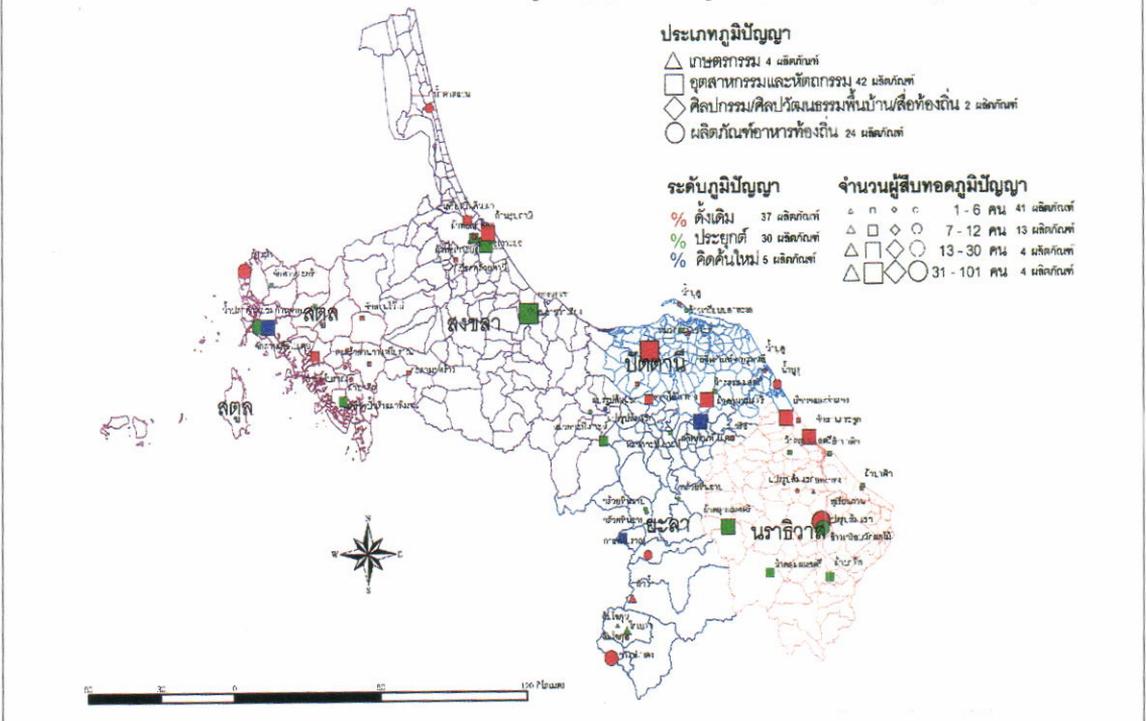
ผลการศึกษา

1. สร้างแผนที่ผลิตภัณฑ์ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

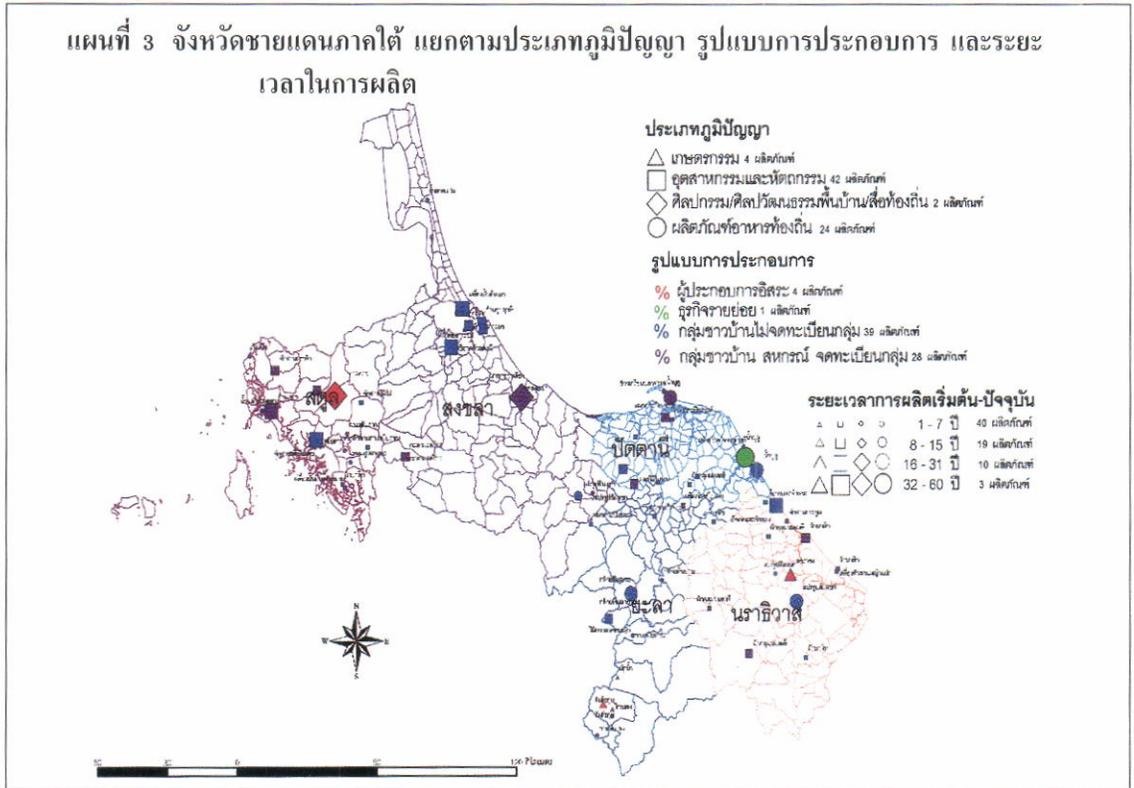
แผนที่ผลิตภัณฑ์ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้จำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ

- แผนที่จำแนกผลิตภัณฑ์ตามประเภทภูมิปัญญา รูปแบบการประกอบการและมูลค่าผลผลิต
- แผนที่จำแนกผลิตภัณฑ์ตามประเภทภูมิปัญญา ผลิตภัณฑ์หลัก กลุ่มผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์

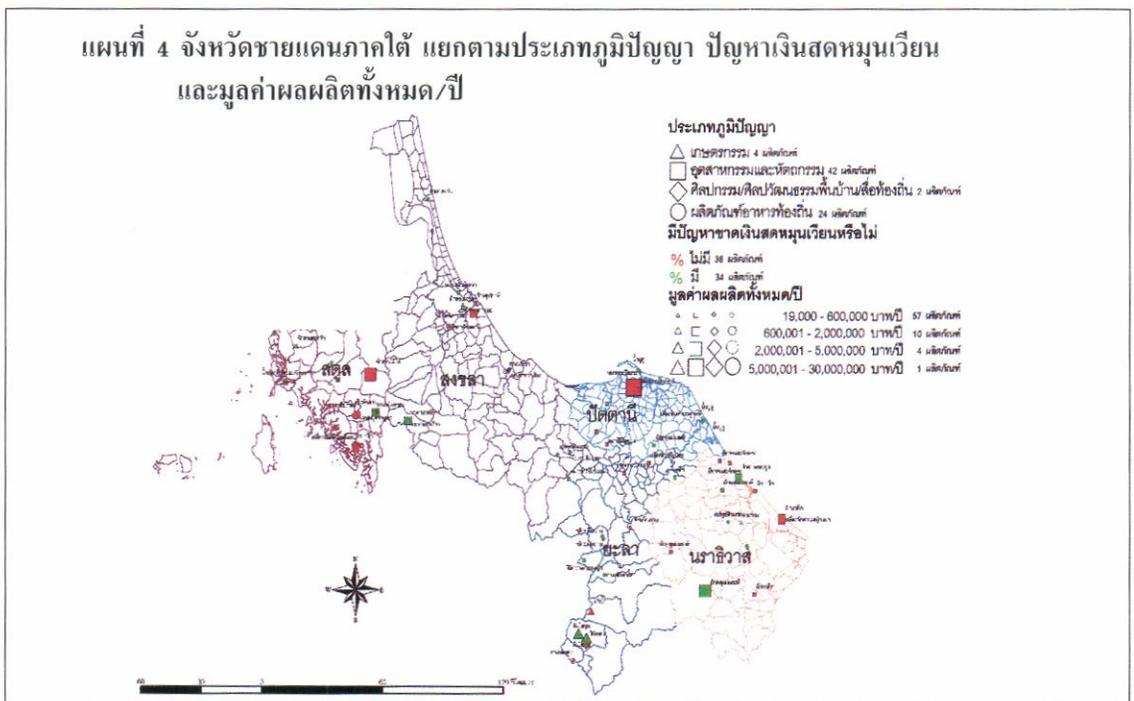
แผนที่ 2 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แยกตามประเภทภูมิปัญญา ระดับภูมิปัญญา และจำนวนผู้สืบทอดภูมิปัญญา

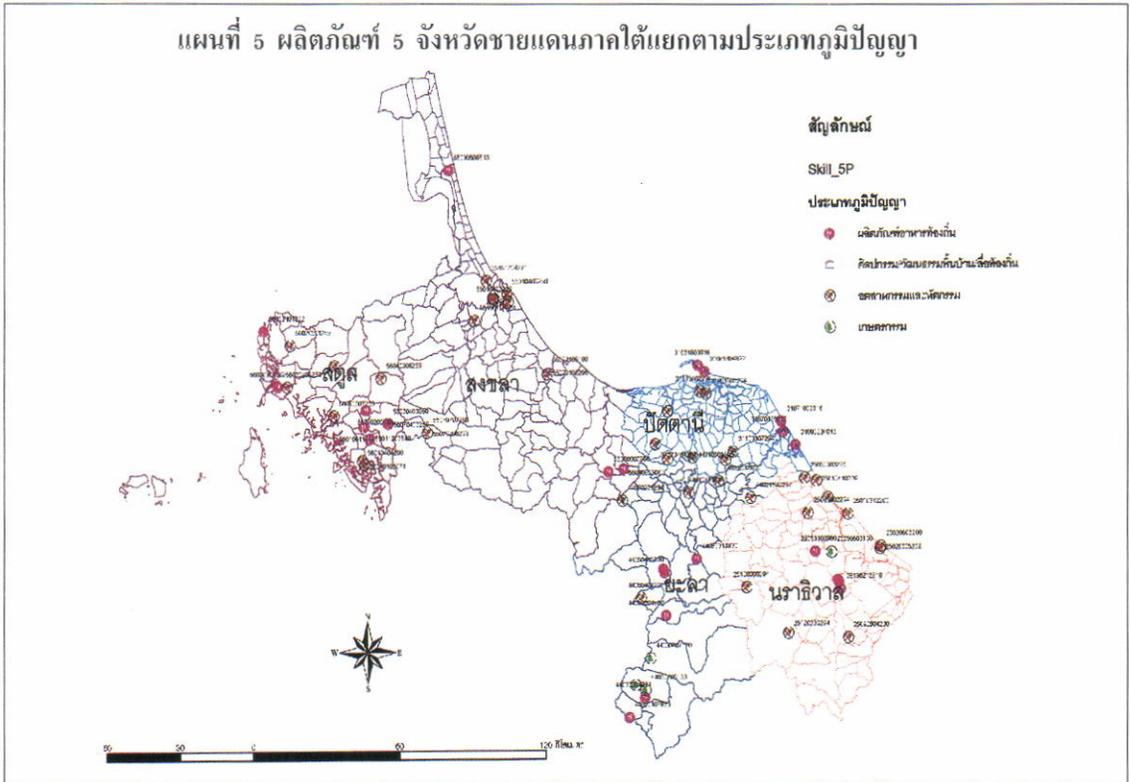
แผนที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แยกตามประเภทภูมิปัญญา รูปแบบการประกอบการ และระยะเวลาในการผลิต

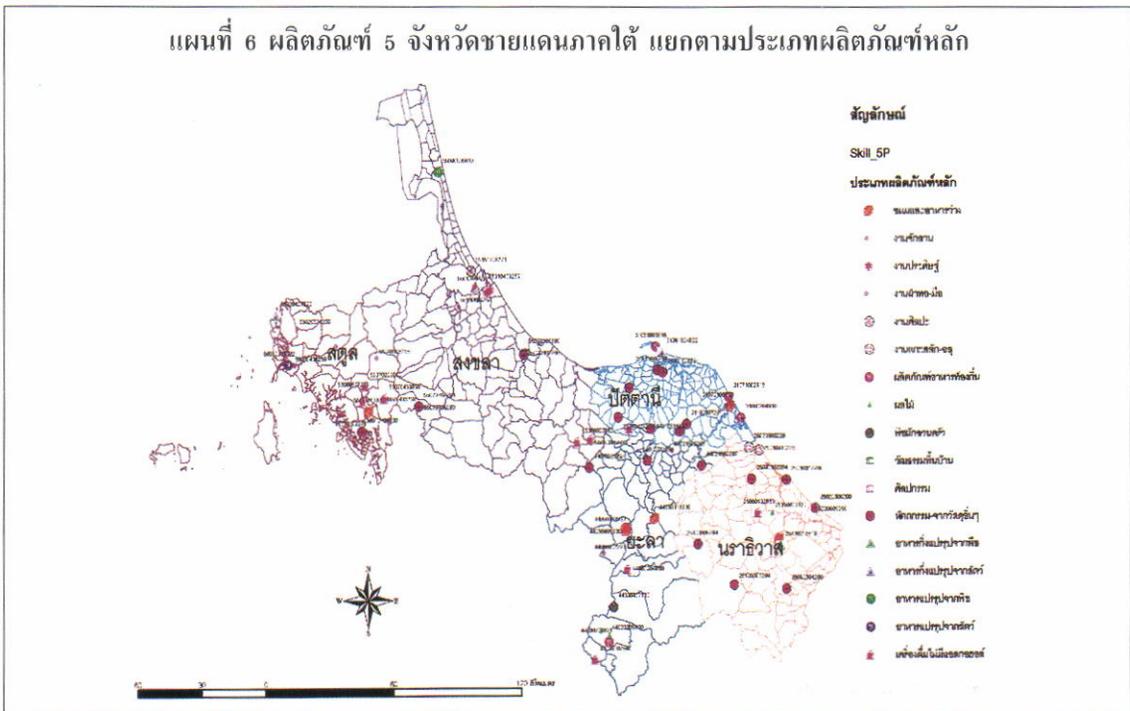
แผนที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แยกตามประเภทภูมิปัญญา ปัญหาเงินสดหมุนเวียน และมูลค่าผลผลิตทั้งหมด/ปี

แผนที่ 5 ผลัดกันที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้แยกตามประเภทภูมิปัญญา

แผนที่ 6 ผลัดกันที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แยกตามประเภทผลิตภัณฑ์หลัก

2. การศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน

การศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้จัดกลุ่มข้อมูลผลิตภัณฑ์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็งกลุ่มที่มีศักยภาพปานกลางและกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริม ตามตาราง

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า จากการศึกษาผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 72 ผลิตภัณฑ์ ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลิตภัณฑ์ที่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็งมีจำนวน 17 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 23.61 และผลิตภัณฑ์ที่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพปานกลางมีจำนวน 53 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 73.61 และผลิตภัณฑ์ที่จัดอยู่ในกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมมีจำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 2.78

จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์ในกลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็งเป็นจำนวนมากที่สุดคือ จังหวัดสตูล โดยมีจำนวน 6 ผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ 40 จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์ในกลุ่มที่มีศักยภาพปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุดคือ จังหวัดสงขลาและจังหวัดยะลา โดยมีจำนวนที่เท่ากันคือ 13 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 86.67 และจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์ในกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมเป็นจำนวนมากที่สุดคือ จังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส โดยมีจำนวนที่เท่ากันคือ 1 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 6.67

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า จากการศึกษาผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 72 ผลิตภัณฑ์ ส่วนมากผลิตภัณฑ์ที่เป็นตัวอย่างอยู่ในกลุ่มประเภทภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็งมากที่สุดมีจำนวน 9 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 12.50 กลุ่มที่มีศักยภาพปานกลาง จำนวน 33 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 45.83 และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริม

เมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์ในประเภทภูมิปัญญาอื่นพบว่าผลิตภัณฑ์ในภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมอยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพปานกลาง มีจำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 2.78 และอยู่ในกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมมีจำนวน 2 ผลิตภัณฑ์เช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 2.78 ส่วนผลิตภัณฑ์ประเภทภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม / ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน/สื่อท้องถิ่นอยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็งและมีศักยภาพปานกลาง มีจำนวนเท่ากันคือ 1 ผลิตภัณฑ์แต่ละผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ 1.39 และผลิตภัณฑ์ในภูมิปัญญาด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพปานกลาง มีจำนวน 17 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 23.61 และอยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็ง มีจำนวน 12 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 16.67

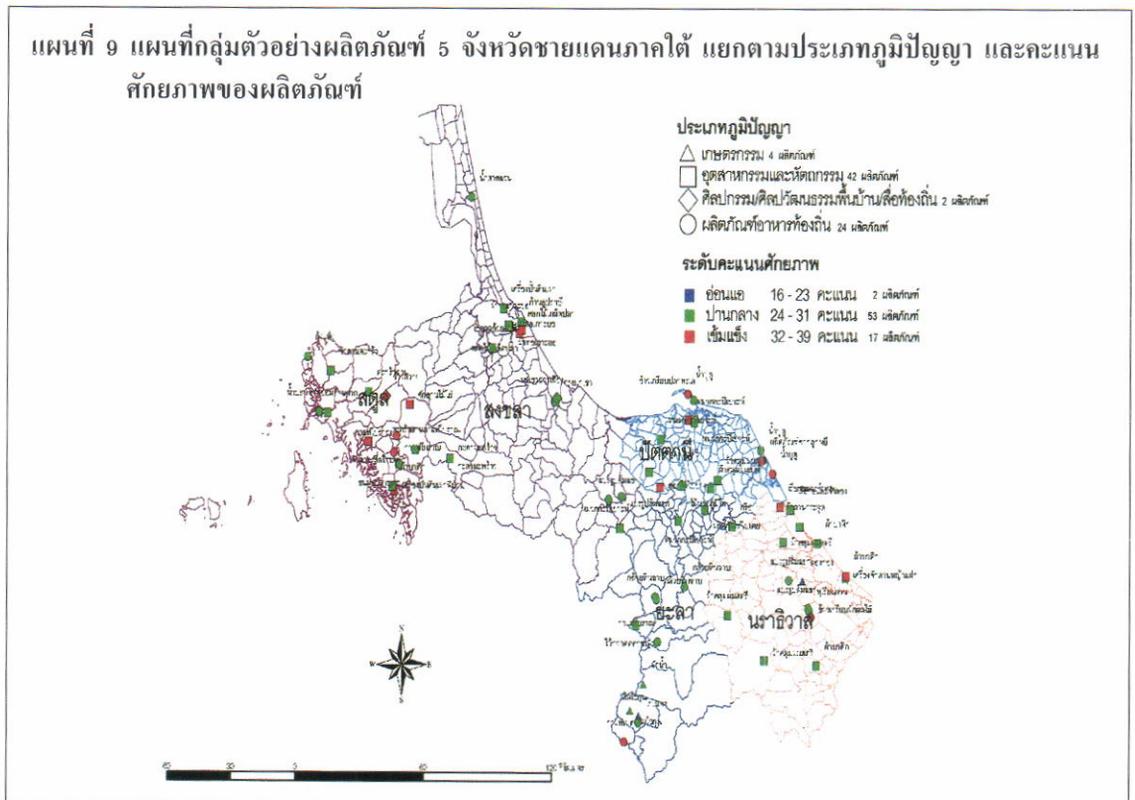
ตารางที่ 9 จำนวนของผลิตภัณฑ์ที่จัดกลุ่มศักยภาพจำแนกตามจังหวัด โดยวิธี Equal range

จังหวัด	กลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็ง (ผลิตภัณฑ์)		กลุ่มที่มีศักยภาพปานกลาง (ผลิตภัณฑ์)		กลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริม (ผลิตภัณฑ์)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สงขลา	2	13.33	13	88.67	-	-
ยะลา	1	6.67	13	86.67	1	6.67
สตูล	6	40.00	9	60.00	-	-
ปัตตานี	5	41.67	7	58.33	-	-
นราธิวาส	3	20.00	11	73.33	1	6.67
รวม	17	23.61	53	73.61	2	2.78

ตารางที่ 10 จำนวนของผลิตภัณฑ์ที่จัดกลุ่มศักยภาพจำแนกตามประเภทภูมิปัญญา

ประเภทภูมิปัญญา	กลุ่มที่มีศักยภาพ เข้มแข็ง (ผลิตภัณฑ์)		กลุ่มที่มีศักยภาพ ปานกลาง (ผลิตภัณฑ์)		กลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนา และส่งเสริม (ผลิตภัณฑ์)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเกษตรกรรม	-	-	2	2.78	2	2.78
ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม	9	12.50	33	45.83	-	-
ด้านศิลปกรรม/ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน/ สื่อท้องถิ่น	1	1.39	1	1.39	-	-
ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ อาหารท้องถิ่น	7	9.27	17	23.61	-	-
รวม	17	23.61	53	73.61	2	2.78

แผนที่ 9 แผนที่กลุ่มตัวอย่างผลิตภัณฑ์ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แยกตามประเภทภูมิปัญญา และคะแนน
ศักยภาพของผลิตภัณฑ์

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาคำนี้มัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทักษะความชำนาญ และการตลาดของผลิตภัณฑ์หลักในชุมชนของ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างของผลิตภัณฑ์จำนวน 72 ผลิตภัณฑ์และแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 3 แห่ง จากทั้งหมด 73 หมู่บ้าน การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ตามแบบที่ทางทวงมหาวิทยาลัยกำหนดขึ้น และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดกลุ่มศักยภาพของผู้ผลิตออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็ง กลุ่มที่มีศักยภาพปานกลาง และกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริม เสนอในการกำหนดศักยภาพจะพิจารณาจากข้อมูล 6 ด้าน คือ ด้านภูมิปัญญาด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ด้านปัจจัยการผลิต ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดจำหน่าย ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการตลาด ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถจำแนกเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็งคิดเป็นร้อยละ 23.61 กลุ่มที่มีศักยภาพปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 73.61 และกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริม คิดเป็นร้อยละ 2.78

2. ผลิตภัณฑ์ในระดับศักยภาพต่างๆที่กระจายอยู่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดปัตตานีและจังหวัดสตูลเป็นจังหวัดที่มีกลุ่มศักยภาพการผลิตที่เข้มแข็งเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.97 และ 40 ตามลำดับ จังหวัดสงขลาและจังหวัดยะลาเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพการผลิตปานกลางเท่ากันเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.67 ส่วนจังหวัดนราธิวาสและจังหวัดยะลาเป็นกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมมีจำนวนที่เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 6.67

3. ผลิตภัณฑ์ที่จัดกลุ่มศักยภาพจำแนกตามประเภทภูมิปัญญาพบว่ากลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็งมีอุตสาหกรรมกับหัตถกรรมและด้านอาหารท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 12.5 และ 9.72 ตามลำดับ กลุ่มศักยภาพปานกลางมีอุตสาหกรรมกับหัตถกรรมและด้านอาหารท้องถิ่นคิดเป็น

ร้อยละ 45.83 และ 23.61 ตามลำดับและกลุ่มศักยภาพที่ควรได้รับการพัฒนามีด้านเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 2.78

อภิปรายผล

1. ควรทำการศึกษาผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่มีอยู่ในทุกหมู่บ้านของแต่ละจังหวัดเพื่อที่จะนำมาดำเนินการประเมินศักยภาพของผลิตภัณฑ์ ซึ่งทำให้ทราบว่าผลิตภัณฑ์จัดอยู่ในกลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็ง กลุ่มที่มีศักยภาพปานกลาง และกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริม มีจำนวนเท่าใดภาครัฐจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปประกอบการพิจารณาและจะได้ทำการส่งเสริมผลิตภัณฑ์เหล่านั้น

2. การศึกษาผลิตภัณฑ์ควรจะต้องศึกษาอย่างละเอียดเพื่อที่จะได้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของผลิตภัณฑ์นั้นๆ และได้หาแนวทางในการส่งเสริม

3. ในด้านภูมิปัญญาควรจะต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับการสืบทอดภูมิปัญญาของแต่ละครอบครัวเพื่อที่เราจะได้ทราบว่าภูมิปัญญาใดกำลังจะสูญหายไปจะได้หาทางดำเนินการสืบทอดต่อไป

4. ข้อมูลที่จัดเก็บควรมีการปรับปรุงให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ และมีความน่าเชื่อถือ

5. กลุ่มที่มีศักยภาพเข้มแข็งต้องมีความเข้มแข็งทั้งทางด้านการผลิตสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดปี และวัตถุดิบหลักหาได้จากในจังหวัดรวมทั้งด้านการเงินจะต้องมีเงินสดหมุนเวียนและด้านการจัดจำหน่ายจะต้องมีการส่งออกต่างประเทศด้วย และผลิตภัณฑ์ที่ขายดีจะต้องมีคุณภาพ รูปแบบและรสชาติดี และกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมควรจะต้องพัฒนาด้านการขึ้นทะเบียนรับรองการประกวดผลิตภัณฑ์ ด้านเงินสดหมุนเวียน ด้านการจัดจำหน่ายและด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการตลาด

6. การสร้างฐานข้อมูลได้ผลดี เมื่อนำฐานข้อมูลไปสร้างเป็น Website เพื่อให้ทุกหน่วยงานหรือบุคคลได้เข้าไปใช้ประโยชน์ในการสั่งซื้อสินค้า การปรับปรุงข้อมูล

บรรณานุกรม

คณะอนุกรรมการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์. (มปป.).

หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดสงขลา.

สงขลา : คณะอนุกรรมการหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์.

คณะกรรมการประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. (2543).

วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดสตูล. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. (2543).

วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดนราธิวาส.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

นันทสาร สีสลับ. (2543). ภูมิปัญญาไทย. สารานุกรมไทย

สำหรับเยาวชนไทย โดยพระราชประสงค์ใน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่มที่ 23.

(หน้า 11-30). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:

บริษัท ด่าน-สุทธาการพิมพ์.

ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนา. (2538). หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

จังหวัดสงขลา. สงขลา : สำนักงานพัฒนาชุมชน

จังหวัดสงขลา.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา. (2545). หนึ่งตำบล

หนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดยะลา. ยะลา : สำนักงาน

พัฒนาชุมชน.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสตูล. (มปป.). หนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดสตูล.

สตูล : สำนักงานพัฒนาชุมชน.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี. (มปป.). หนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดปัตตานี.

ปัตตานี. สำนักงานพัฒนาชุมชน.

เสรี พงศ์พิศ. (2543). ภูมิปัญญาชาวบ้าน. สารานุกรมไทย

สำหรับเยาวชนไทย โดยพระราชประสงค์ใน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่มที่ 19.

(หน้า 245-264). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:

บริษัท ด่าน-สุทธาการพิมพ์.

[http://www.thaitambon.com/Provinces/
Narathiwat.htm](http://www.thaitambon.com/Provinces/Narathiwat.htm)

[http://www.thaitambon.com/Provinces/
Pattani.htm](http://www.thaitambon.com/Provinces/Pattani.htm)

<http://www.thaitambon.com/Provinces/Yala.htm>

<http://www.thaitambon.com/Provinces/Satun.htm>

[http://www.thaitambon.com/Provinces/
Songkhla.htm](http://www.thaitambon.com/Provinces/Songkhla.htm)

<http://www.songkhla.go.th/>

<http://www.yala.go.th/>

<http://www.satun.go.th/>

<http://www.pattani.go.th/>

<http://www.narathiwat.go.th/>